

Riskienhallinta Kysterin palvelukeskuksissa

Leppävirran palvelukeskuksen riskit syksyllä 2019 ovat menojen sopeuttaminen, huonokuntoinen rakennus, henkilöstön saatavuus, potilasturvallisuus ja palvelujen kysynnän kasvu.

Leppävirran palvelukeskuksen terveysaseman rakennus on huonokuntoinen. Ongelmana on tarkoituksenmukaisten tilojen ahtaus, huono sisäilma, kesällä kuuma ja talvella kylmä. Turvalliset poistumistiet ovat hankalasti järjestettävissä, tilat haittaavat ergonomista työskentelyä sekä avopuolella että osastolla ja kaatumisriski kasvaa. Sisäilmaoireilevia on kyselyn perusteella. Aluehallintoviraston määräämä kartoitus ja selonteko on toteutettu. Hallintatoimina alipaineistusta on korjattu, ilmanpuhdistimia viety pahimpiin paikkoihin, jäähdyttimiä osastojen molempiin kanslioihin, lääkehuoneeseen ja osaston taukotilaan. Tilannetta seurataan mittauksin jatkuvasti, korjaussuunnitelmia tehty.

Taloudellisia riskejä pyritään hallitsemaan mahdollisimman taloudellisesti potilas- ja henkilöstöturvallisuus huomioiden. Etukäteen tiedossa ollut riski on tulokertymän jääminen vajaaksi. Palveluntarve on runsasta ja osastojen kuormitus korkea. Tarvitaan uusia toimintatapoja ja hintojen tarkastelua, että kokonaistaloutta voitaisiin parantaa.

Potilasturvallisuuteen liittyen lääkehoitoon liittyvät riskit ovat lisääntyneet. Siirtymäkohdat hoitopaikasta toiseen ovat riskikohtia. Henkilöstöturvallisuuden kannalta korvaushoitopotilaiden lääkehoidon toteuttaminen vaatii omat järjestelynsä. Hallintakeinoina aloitettu avopuolen ja osastojen yhteiset tapaamiset lääkehoidon tiedon siirtymisen parantamiseksi, korvaushoitopotilaiden kohdalla ennakoita tilanteet mahdollisuuksien mukaan ja hoitajien hälytysrannekkeet, kamerat ovat käytössä.

Henkilöstön saatavuuteen liittyy riskejä. Lääkäreiden, sairaanhoitajien ja laitoshuoltajien saatavuus on heikentynyt. Hallintatoimena terveyskeskuksen vetovoimaisuutta lisätään osaamisen varmistamisen, digipalveluiden ja hyvän asiakaspalvelun avulla.

Väestön vähenemisestä huolimatta palvelujen kysyntä kasvaa. Hallintatoimina aloitetaan fysioterapeuttien suoravastaanotto toiminta ja säännöllisen synnytyksen jälkitarkastus terveydenhoitajan toimesta. KlinikPro sähköisen asioinnin odotetaan helpottavan puhelinruuhkaa ja kunnan kanssa tarkennetaan hoitopolkuja ja kotona annettavan sairaanhoidon lisäämistä. Reseptihoitajien tarve arvioidaan.

Nilakan palvelukeskuksen riskien arvioinnissa tulivat esille seuraavat riskit: ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus, peruskuntien heikkenevä talous, henkilöstön vaihtuvuus, potilastietojärjestelmien yhteensopimattomuus ja tiedonkulku sekä työn kuormitus ja sisäilmaongelmat terveysasemilla.

Sekä lääkäreiden että sairaanhoitajien rekrytointi on haastavaa terveysasemien syrjäisen sijainnin vuoksi. Henkilöstön saatavuutta hallitaan työpaikan houkuttelevuutta lisäämällä. Näitä ovat kilpailukykyinen palkkaus, hyvä perehdytys, koulutus- ja konsultointimahdollisuudet ja työolojen joustavuudesta huolehtiminen. Lisäksi ylläpidetään työhyvinvointia ja tarvittaessa turvaudutaan ostopalveluihin.

Peruskuntien talouden tiukkenemiseen liittyen tarpeen arvioida toimintojen järjestämistä. Riskin hallintatoimena on toimintojen uudelleen organisointi.

Henkilöstön poissaoloihin on vaikea saada ammattitaitoista sijaista. Lääkärihenkilöstön sijaiset ovat pääosin vaihtuvia ostopalvelulääkäreitä. Edelliseen liittyen kustannukset lisääntyvät ja hoidon

laatu heikkenee. Riskien hallintakeino on pitkien poissaolojen suunnitelmallinen sopiminen, henkilöstön joustava käyttö koko Nilakan alueella ja varahenkilöjärjestelmän tehokas käyttö. Ostopalvelulääkäreiden käyttöä tulee vähentää.

Nilakan palvelukeskuksen näkemyksen mukaan potilastietojärjestelmien hyödyntämisessä on vielä paljon puutteita. Organisaatioiden rajat tietosuojan vuoksi sekä erilaiset potilastietojärjestelmät aiheuttavat suuria ongelmia tiedonsiirroissa ja tietojen näkyvyydessä. Riskin hallintakeinoina on säännöllinen koulutus ja yhteisistä käytännöistä sopiminen ja perehdytys.

Nilakan terveysasemista kolmella neljästä on sisäilmaongelmia, joita on selvitetty ja korjattu. Kuitenkin ongelmia on edelleen. Riskein hallintatoimina asioita on viety eteenpäin kuntien, työterveyshuollon ja työsuojelun käsittelyyn. Sisäilmakyselyt on toteutettu, samoin mittaukset ja rakennustarkastukset. Havaittuja rakennusvikoja on korjattu.

Koillis-Savon palvelukeskuksen riskien arvioinnissa tulivat esille seuraavat riskit: henkilöstön saatavuus, budjetin riittämättömyys, työn kuormitus, erilaiset potilasvahingot, monisairaat ja iäkkäät potilaat ja väkivallan uhka.

Henkilöstön saatavuuteen Koillis-Savon palvelukeskus pyrkii vaikuttamaan jatkuvalla rekrytoinnilla, tarvittaessa ostopalveluilla ja työhyvinvoinnin ylläpitämisellä. Budjetti on ollut 0-linjalla viime vuodet eli käytettävissä oleva euromäärä vuositasolla on ennallaan, kuitenkin KVTES-perusteiset palkkakustannukset nousevat jatkuvasti, samoin materiaali-, lääke- laboratorio ja ostopalvelujen kustannukset. Riskin hallintotoimena on tarkka harkinta hankinnoissa ja sijaistarpeen huolellinen arviointi. Hankintoja tehdään vain laitteiden rikkoutuessa ja suuret hankinnat toteutetaan leasingilla. Henkilöstön liikkuvuudella pyritään vähentämään sijaistarvetta ja osaston kuormitus huomioidaan sijaistarvetta arvioidessa.

Toisena merkittävänä riskinä ovat monisairaaseen ja iäkkääseen asiakaskuntaan liittyvät erilaiset potilasvahingot. Haipro raportoinnin perusteella merkittävin riski on vuodeosastolla tapahtuvat kaatumiset ja putoamiset. FRAT-arvion perusteella pyritään ennakoimaan kaatumisia esimerkiksi huonesijoittelulla, lääkityksen tarkistuksella (väsyttävät, kaatumisriskiä lisäävät) ja mobiilikirjaamisella on lisätty hoitajien läsnäoloaikaa potilashuoneissa. Painopeitolla on saatu vastetta potilaiden yöaikaiseen levottomuuteen ja lisäksi on hankittu lonkkahousuja.

Operatiiviseen toimintaan liittyy väkivallan riski. Tässä tilanteita aiheuttavina ryhminä ovat muistisairaat, sekavat potilaat, päihteiden käyttäjät ja korvaushoitopotilaat. Riskin hallintatoimia ovat hälytysjärjestelmät, huonejärjestelyt poistumisteiden turvaamiseksi ja yksintyöskentelyn vähentäminen riskitilanteissa. Aveckki –koulutusta on järjestetty ja kameravalvonta on käytössä. Korvaushoidon toteuttamiseen liittyen ohjeistusta on päivitetty.

Työn kuormituksen riskiä lisäävät monisairaat potilaat ja ajoittain potilaiden sekä omaisten epärealistiset toiveet hoidosta. Tätä riskiä pyritään hallitsemaan rekrytoinnilla, riittävän pitkillä vastaanottoajoilla, pursu-palavereilla, hyvällä työilmapiirillä ja mahdollisuudella työnohjaukseen. Lisäksi huomioidaan työvuoro- ja lomatoiveet ja mahdollistetaan työaikajoustot.